

Č.j.:2/1911/09

KLASIFIKAČNÍ ŘÁD

(pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků)

**Základní škola Orlová-Lutyně K.Dvořáčka
1230 okres Karviná, příspěvková
organizace**

Klasifikační řád školy – ZŠ K.Dvořáčka 1230,Orlová - Lutyně

1. Zásady klasifikace

Při hodnocení průběžné i celkové klasifikace, pedagogický pracovník uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.

Při celkové klasifikaci přihlíží vyučující k věkovým zvláštěm žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

Žák musí být z předmětu vyzkoušen ústně, nebo písemně alespoň 3x za pololetí, u předmětů s jednohodinovou dotací nejméně 2x za pololetí. Vyučující oznamuje výsledek každé klasifikace, při ústním zkoušení okamžitě, při písemném zkoušení do 7 dnů, u slohové práce do čtrnácti dnů.

2. Předávání informací o prospěchu a chování žáků rodičům

Informace jsou předávány :

- na třídních schůzkách učitelů s rodiči (prosinec, květen)
- prostřednictvím ŽK u žáků 1. a 2. ročníku prostřednictvím deníčku
- prostřednictvím internetové žákovské knížky
- prostřednictvím vysvědčení (pololetní a závěrečné)
- kázeňská opatření do 1 týdne po projednání v PR (první, druhé, třetí, čtvrté čtvrtletí)

Písemnou informaci rodičům o neprospěchu (neklasifikaci) syna (dcery) s uvedením data konání dodatečné nebo opravné zkoušky předá třídní učitel osobně (odešle poštou) do dvou dnů od konání pedagogické klasifikační porady. V případě zhoršení prospěchu, závažného kázeňského přestupku informuje třídní učitel neprodleně rodiče (zákonné zástupce). Rodičům, kteří se třídní schůzky nezúčastní, zašle třídní učitel poštou písemnou informaci o prospěchu a chování žáka, nebo formou ŽK v 3.- 9. ročníku, formou deníčku v 1.-2. ročníku.

3. Klasifikace žáka

1. Žáci se klasifikují ve všech vyučovacích předmětech školního vzdělávacího programu a učebních plánů příslušného ročníku.

2. Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušný předmět.

3. V předmětu, ve kterém vyučuje více vyučujících, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě. Nedojde-li k dohodě, stanoví se výsledný klasifikační stupeň rozhodnutím ředitele školy.

4. Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.

5. Při určování klasifikačního stupně posuzuje učitel výsledky práce objektivně, nesmí podléhat žádnému vlivu subjektivnímu ani vnějšímu.

6. Třídní učitelé a vedení školy budou informováni o stavu klasifikace ve třídě vždy na pedagogické radě. Při závažných problémech a zhoršení prospěchu ve třídě, informuje vyučující učitel okamžitě třídního učitele a vedení školy.

7. Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednávají při pedagogických radách.

8. Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy (v plánu školy, termín PR), zapíše učitelé příslušných předmětů výsledky celkové klasifikace do katalogových listů, nejpozději však 24 hodin před konáním pedagogické rady a připraví návrhy na opravné zkoušky a klasifikaci v náhradním termínu.

4. Celkové hodnocení žáka

1. Celkový prospěch žáka zahrnuje výsledky klasifikace z povinných předmětů, povinně volitelných předmětů a chování, nezahrnuje klasifikaci nepovinných předmětů. Stupeň celkového prospěchu se uvádí na vysvědčení. Při dílčí klasifikaci lze používat motivační znaménka +, -, * a v prvním až pátém ročníku lze také používat při hodnocení razítka, samolepky apod. (jako podporu aktivity žáků).

2. Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné klasifikovat ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí neklasifikuje.

3. Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.

4. Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení

prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů ode dne vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o přezkoumání výsledků hodnocení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Pokud není dále stanoveno jinak, ředitel školy nebo krajský úřad nařídí komisionální přezkoušení žáka, které se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka. Česká školní inspekce poskytne součinnost na žádost ředitele školy nebo krajského úřadu.

5. Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

Kromě forem hodnocení žáků ze strany pedagogických pracovníků musí mít žáci možnost používat také formy sebehodnocení.

- jedna z možností jsou srovnávací testy SCIO(CERMAT), dále také využívání softwarových produktů, které umožňují bez jakéhokoliv zásahu pedagoga ověřit stupeň dosažených znalostí a dovedností

Při sebehodnocení se žák snaží vystihnout :

- co se mu daří
- co mu ještě nejde
- jak bude pokračovat dál

Žáci musí být vedeni k tomu, aby byli schopni posoudit úroveň těchto kompetencí:

- schopnost výběru nepodstatných částí
- schopnost orientace v daném problému
- schopnost přímé aplikace získaných kompetencí v praxi
- schopnost využívání mezipředmětových vztahů
- schopnost prezentace svých znalostí ve formě písemné úvahy, zamyšlení apod.
- schopnost prosazení se v třídním kolektivu
- schopnost aplikovat etické principy v praxi
- schopnost pochopení rovnováhy práv a povinností

Kritéria pro sebehodnocení žáka

- neumím
- umím s pomocí
- umím částečně
- umím

Neumím – nevím si rady

- stále chybují
- neznám postup, apod.

Umím s pomocí – s pomocí dalších členů skupiny (kamaráda, názorné pomůcky, učebnice apod.), problém vyřeším.

Umím částečně – dokážu pracovat samostatně, ne zcela správně, mám ještě mezery.

Umím – učivo zvládám, dobře se orientuji, dokážu vědomosti a dovednosti správně použít.

6. Opravné zkoušky

1. Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.

2. Žák koná opravné zkoušky nejpozději v posledním týdnu hlavních prázdnin. Termín stanoví ředitel školy. Nemůže-li se žák z vážných důvodů dostavit k opravným zkouškám, umožní mu ředitel školy vykonání opravných zkoušek nejpozději do 15.září. Do té doby žák navštěvuje podmíněně vyšší ročník. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku.

3. Nedostaví-li se žák k opravným zkouškám ve stanoveném termínu bez odůvodněné omluvy, klasifikuje se v předmětu, z něhož měl vykonat opravnou zkoušku, stupněm nedostatečný.

4. Opravné zkoušky jsou zkoušky komisionální.

7. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání žáků je:

- jednoznačné
- srozumitelné
- srovnatelné s předem stanovenými kritérii
- věcné
- všestranné
- hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů, formulovaných v učebních osnovách jednotlivých předmětů Školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborné správné a doložitelné.

8. Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného působení

Žák zařazený do zvláštní tělesné výchovy se při úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velice aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, převážně samostatný, využívá své osobní předpoklady, které úspěšně rozvíjí. Jeho projev je esteticky působivý, originální a má jen menší nedostatky. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky. Má zájem o umění, estetiku, tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní i tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malý zájem a snahu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci.

Pozn.: V mladším školním věku je třeba brát zřetel na neurofyziologický a psychomotorický vývoj dítěte (dozrávání nervových drah ruky je mezi 9. a 10. rokem věku dítěte).

9. Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření a praktických činností

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice, zákonitosti uceleně, přesně a plně chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a praktické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů i zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něj projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný, výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a praktické činnosti. Samostatně a produktivně nebo s menšími podněty učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů i zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně, nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a praktických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojovaných poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a praktických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a praktické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a

hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele.

10. Klasifikace žáků se specifickými vývojovými poruchami

U žáků s vývojovou poruchou klade učitel důraz na ten druh projevu žáka (písemný nebo ústní), ve kterém má předpoklady podat lepší výkon. Při klasifikaci nevychází učitel z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl. To neznamena, že žák s vývojovou poruchou nesmí psát písemné práce. Zákonní zástupci žáků s vývojovou poruchou, diagnostikovanou odborným pracovištěm, mohou požádat o slovní hodnocení. Po schválení žádosti rodičů je žák hodnocen slovně.

Pozn.: U jiných postižení než SPU (tělesná apod.) musí učitel při hodnocení vycházet ze zpráv SPC a individuálně přistupovat k těmto žákům.

- hodnocení a klasifikace žáků s vývojovou poruchou

Při průběžné klasifikaci v 1.-9. ročníku užívá učitel u žáka, u něhož byla na základě odborného vyšetření zjištěna vývojová porucha, převážně slovní hodnocení. Tento způsob se uplatňuje ve specializované třídě, ale i v případě, že žák nemohl být do specializované třídy umístěn. Týká se vyučovacích předmětů, ve kterých se porucha může projevit nejvýrazněji. Klasifikační stupně se používají v případech, kdy mají skutečnou informativní hodnotu. V ostatních předmětech přihlíží učitelé ke stupni vývojové poruchy.

Při celkové klasifikaci se u žáka 1.-9. ročníku, u něhož se na základě odborného vyšetření zjistila dyslexie, dysortografie nebo dysgrafie, slovně hodnotí prospěch v jazyce českém, psaní, v případě prokázané dyskalkulie v matematice. Obdobně se postupuje v dalších předmětech, ve kterých se může porucha projevit nejvýrazněji.

- vysvědčení a třídní výkaz

Slovně je žák hodnocen pouze v těch vyučovacích předmětech, kde se jeho porucha může projevit nejvýrazněji. V ostatních předmětech je žák klasifikován podle stupnic uvedených v čl. II. Při použití slovního hodnocení se uvádí charakteristiky pěti následujících oblastí:

1) Ovládnutí učiva předepsaného osnovami

- ovládá bezpečně
- ovládá
- podstatně ovládá

- ovládá se značnými mezerami
- neovládá

2) Úroveň myšlení

- pohotové, bystré, dobře chápe souvislosti
- uvažuje celkem samostatně
- menší samostatnost v myšlení
- nesamostatné myšlení
- odpovídá nesprávně i na návodné otázky

3) Úroveň vyjadřování

- výstižné, poměrně přesné
- celkem výstižné
- nedostatečně přesné
- vyjadřuje se s obtížemi
- nesprávně i na návodné otázky

4) Úroveň aplikace vědomostí

- spolehlivě, uvědoměle užívá vědomostí a dovedností
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se drobných chyb
- s pomocí učitele řeší úkoly, překonává obtíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští - dělá podstatné chyby, nepadá je překonává
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

5) Píle a zájem o učení

- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- učí se svědomitě
- k učení a práci nepotřebuje mnoho podnětů
- malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
- pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

V katalogovém listě se zaznamenává, jakou poruchou žák trpí, jak se projevuje a v kterých předmětech, kdy byla porucha zjištěna, kdy byl žák přeřazen do specializované třídy apod.

- diagnostika specifických vývojových poruch učení a chování

Základním garantem zjišťování vývojových poruch pro oblast školství jsou příslušné pedagogicko-psychologické poradny. Vývojové poruchy mívají sice i výraznou medicínskou složku související se zdravotním stavem žáka (např. u lehké mozkové dysfunkce, dyspraxie), ale z hlediska školského vývoje je nejpodstatnější aspekt pedagogický a psychologický. Pedagogicko-psychologické poradny rovněž metodicky vedou péči základní školy o žáky s vývojovými poruchami a spolu s jinými metodickými orgány i metodicky pomáhají učitelům specializovaných tříd.

Při diagnostice vývojových poruch je třeba využívat služeb i jiných odborných pracovišť (SPC, psychiatra apod.)

Pokud provedlo vyšetření jiné odborné pracoviště, je třeba, aby předem konzultovalo s poradnou vystavení nálezu i navrhovaná opatření. Školy a školské orgány mohou akceptovat nálezy jiných pracovišť pouze po vyjádření příslušné pedagogicko-psychologické poradny. Poradna vydá pozitivní vyjádření v případě, že byl proveden odpovídající pedagogicko-psychologický rozbor případu.

Diagnostika specifických vývojových poruch učení a chování vychází z pedagogické diagnostiky učitele ZŠ, sociálně anamnestických podkladů, psychologického, speciálně pedagogického (např. logopedického) a lékařského vyšetření, v indikovaných případech vyšetření neurologického, psychiatrického, foniatrického, oftalmologického apod. Závěrečná diagnostická rozvaha pro účely výchovně vzdělávacího procesu shrnující týmově vytvořené podklady je provedena pracovníky pedagogicko-psychologické poradny. K zjištění jednotného přístupu je třeba, aby všechny nálezy, ve kterých se doporučuje slovní hodnocení, posoudil ředitel příslušné pedagogicko-psychologické poradny nebo jím pověřený pracovník.

- specifické vývojové poruchy

Jsou dvě hlavní skupiny těchto poruch:

1. Specifické vývojové poruchy učení
2. Specifické vývojové poruchy chování (porucha školní přizpůsobivosti, dříve perceptně motorická porucha vzniklá na bázi lehké mozkové dysfunkce).

Tyto poruchy označujeme jako specifické pro odlišení od jiných poruch způsobených např. celkovým snížením rozumových schopností, somatickým postižením (např. vady zraku, sluchu), výchovnou zanedbaností či jinou příčinou. Za vývojové je označujeme proto, že se projevují nebo získají na závažnosti až v určité vývojové etapě, např. vstupem do kolektivního zařízení v prvních letech docházky do školy. Např. porucha čtení se projeví teprve v základní škole, přestože základy poruchy jsou položeny v dřívějším období.

Podobně lehká mozková dysfunkce se často stává výraznějším problémem teprve v souvislosti se začleněním dítěte do kolektivu vrstevníků.

Popsat jednoznačně tyto poruchy je prakticky nemožné vzhledem k tomu, že jednotlivé izolované příznaky se mohou vyskytovat i u jiných poruch. V mnoha případech se však vyskytují u dětí, které se vyvíjejí naprosto normálně. Teprve v souvislosti s ostatními medicínskými, sociálními, psychologickými a pedagogickými údaji je možné stanovit

správnou diagnózu. Proto diagnostika vývojových poruch učení a chování přísluší specializovaným odborným pracovištím. Je však nezbytné, aby i učitelé základní školy byli obeznámeni alespoň v základních rysech s charakteristikami těchto poruch a s možnými způsoby jejich odstraňování či nápravy.

Specifickou pedagogickou a psychologickou nápravnou péčí sice dochází k postupné úpravě vývojové poruchy, nicméně snížení výkonnosti v některých oblastech přetrvává až do dospělosti. K trvajícím příznakům vývojové poruchy je třeba přihlížet i na druhém stupni základní školy a na všech typech středních škol. Při každém přechodu dítěte 5. r. do 6.r. a ze základní školy do střední školy je žádoucí dodržovat pravidla o důkladné informovanosti všech pedagogů o specifické poruše žáka. Proto je nezbytné, aby ředitel základní školy v případě potřeby předal i příslušné střední škole, kterou bude žák navštěvovat, dokumentaci o jeho specifické vývojové poruše - osobní list, souhrnné zprávy a vyšetření provedená v rámci pedagogicko-psychologické poradny a charakteristiku žáka, v níž bude upozorněno na jeho specifické obtíže.

Specifické vývojové poruchy učení

Do této skupiny patří specifické poruchy:

- a) ve čtení (dyslexie),
- b) v psaní (dysgrafie),
- c) v pravopise (dysortografie),
- d) v počítání (dyskalkulie),
- e) ve vývoji motoriky (dyspraxie),
- f) ve vývoji řeči a jazyka (vývojová dystázie, artikulační neobratnost a specifická asimilace),
- g) některé další vzácněji se vyskytující poruchy.

Základní charakteristikou těchto poruch je nepoměr mezi sníženou aktuální školní výkonností a úrovní rozumových schopností, které jsou lepší, pohybují se v pásmu průměru, někdy i nad průměrem. Z tohoto vyplývá, že školní zdatnost žáka se specifickou vývojovou poruchou učení je snižována dílčí neschopností, třebaže rozumové schopnosti žáka dávají předpoklad ke zvládnutí požadavků základní školy.

Mezi symptomy vývojových poruch učení patří snížená schopnost pracovat se symboly (v českém jazyce, v matematice i dalších předmětech), snížená schopnost vyjadřovat se, snížená analyticko-syntetická schopnost, bizarní a nepochopitelné chyby při psaní (záměny písmen, zkomoleniny slov apod.). Příznačné jsou dílčí nerovnoměrnosti ve vývoji, oslabení v některých funkcích a schopnostech, především v oblasti zrakového a

sluchového vnímání, jemné pohybové koordinace, řeči a nedostatky v harmonické souhře schopnosti a jejich řízení. Je třeba vzít v úvahu i možný nepříznivý vliv sekundární neurotizace.

Všechny uvedené poruchy prakticky nereagují na běžné doučování, vyžadují specifický nácvik. Proto selhávají běžné pedagogické postupy, jako např. prodloužení doby věnované učení, mnohonásobné čtení stejného textu, opis mnoha stránek, případně dlouhé diktáty. Poruchu nelze v žádném případě vysvětlovat neochotou nebo nedbalým přístupem dítěte nebo nedostatečnou péčí rodičů, i když úroveň péče ze strany rodiny může výrazně ovlivnit stav a vývoj poruchy.

Specifické vývojové poruchy chování

Zatímco u specifických poruch učení jde o oslabení ve specifických schopnostech a funkcích, u specifických poruch chování je základ problému v regulačních a integračních funkcích centrálního nervového systému. Podobně jako u specifických poruch učení se nejedná primárně o poruchu vývoje rozumových schopností.

Základní podoby této poruchy jsou:

1. hyperaktivita - nadměrný neklid, impulsivnost, nedostatek sebekontroly,
2. hypoaktivita - nápadná utlumenost, zdlouhavost reakcí, zpomalení psychomotorického tempa, těžkopádnost.

Postižené dítě se nedovede zdržet bezprostředních netlumených projevů, bývá neklidné, reaguje bez rozmyslu na všechny podněty, jeho pozornost se záhy unaví. Jindy je zase postižena dynamika základních nervových procesů, tak, že dítě, ač schopné přesného myšlení a správného splnění úkolů, je nestačí splnit v daném čase, protože pracuje nápadně zdlouhavě a těžkopádně. Z uvedených důvodů dochází u těchto dětí k častějšímu porušování pravidel školního řádu. Obtíže plynoucí z prvotního oslabení centrálního nervového systému nelze posuzovat jako prostou nekázeň nebo nevychovanost. Dítě trpící vývojovou poruchou chování dokáže rozlišit správné a nesprávné, ale pod tlakem obtíží není schopno vždy správnému vzoru chování vyhovět.

Vzhledem k tomu, že porucha je pedagogicky ovlivnitelná jen částečně, je třeba k této skutečnosti přihlížet jak při průběžném, tak i celkovém hodnocení chování. Je žádoucí brát ohled na ty projevy, které vyplývají z poruchy.

- postup při hodnocení a klasifikaci

Je nutné nezaměňovat nebo neztotožňovat pojmy - hodnocení a klasifikace. Klasifikace je jednou z forem hodnocení, která převádí hodnocení na kvantifikující stupeň, umožňující snadnější srovnání výkonů. Vyžaduje se, aby i klasifikace byla provázena hodnocením,

tj.vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat, jak dále prohlubovat úspěšnost apod.

Jestliže se v některých případech doporučuje žáka neklasifikovat, pak to neznamena, že by mělo být současně omezeno jeho hodnocení. Zejména u těchto žáků, kteří nejsou klasifikováni, je na místě hodnotit co nejčastěji a mít na zřeteli motivační a diagnostickou funkci hodnocení i jeho funkci regulativní. Pojem "neklasifikace" ve vztahu k žákům s vývojovými poruchami:

Tento termín je třeba jednoznačně chápat tak, že žák není klasifikován podle stupnic uvedených v článku II., ale je slovně hodnocen podle článku IX, odst. 9.2. Tato zásada se týká žáků 1. až 9. ročníku, umístěných ve specializované třídě, i žáků s vývojovou poruchou ve specializované třídě neumístěných. Tímto přístupem se zvýrazňuje motivační složka hodnocení, proto by se měl klást maximální důraz na pozitivní aspekty výkonu žáka tak, aby se posílil jeho zájem o učení a nedocházelo k dalšímu prohlubování poruchy.

Použití slovního hodnocení však neznamena pouhé mechanické převádění číselného klasifikačního stupně do složitější slovní podoby.

Smyslem hodnocení je objektivně posoudit jednotlivé složky školního výkonu dítěte tak, aby nepřevládalo negativní hodnocení vyvolané poruchou.

Žáci nemají být v určitých případech klasifikováni, ale slovně hodnoceni z předmětů, které se vztahují k vývojové poruše. Vývojová porucha se však obvykle neprojevuje pouze v jediném předmětu, ale v určité míře postihuje i další předměty. Např. dítě trpící dyslexií má sice největší potíže ve čtení, tedy zejména v mateřském jazyce, současně se však porucha projeví všude tam, kde je výkon závislý na rychlosti a kvalitě čtení. Nejvýraznější je prostupování do více předmětů u poruchy školní přizpůsobivosti, která se projeví nejvíce v některých aspektech chování, nepřímou však postihuje všechny předměty.

Slovní hodnocení bude tedy aplikováno u předmětů, které se nejvýrazněji vztahují k zjištěné poruše. Např.pokud je diagnostikována dyslexie a dysortografie, bude tímto předmětem mateřský jazyk. U ostatních předmětů, ve kterých se porucha projeví (např. matematika, psaní), je třeba přihlížet ke stupni poruchy. Rovněž u vývojových poruch, kde nelze stanovit jednoznačný vztah k některému konkrétnímu předmětu, je třeba při klasifikaci přihlížet ke stupni poruchy (např. u dysgrafie nebo poruchy školní přizpůsobivosti). Zřetel k vývojové poruše se tedy při hodnocení žáka neomezuje pouze na jeden předmět.

Při uplatňování slovního hodnocení není žádoucí čekat až na celkovou klasifikaci. Je pak totiž na místě otázka, jak by chápali zejména mladší žáci případný nepoměr mezi projevy dítěte s vývojovou poruchou a jeho klasifikací, popřípadě klasifikací ostatních žáků. Je proto třeba od počátku roku vytvářet takové situace, ve kterých se dítě s poruchou vyvaruje permanentních selhání a zažije úspěchy ve školní práci. Ostatním dětem je možno taktně sdělit příčiny některých neúspěchů u dítěte s poruchou. Vhodný přístup učitele může výrazně zmírnit problémy tohoto dítěte.

Při diagnóze vývojové poruchy je třeba rovněž v rámci komplexní péče o žáka zintenzivnit pedagogická opatření, jako např. speciálně pedagogický nápravný program ve škole i v pedagogicko-psychologické poradně (ambulantní nápravná péče), snížení počtu žáků ve třídě, pomoc školy v rodině, vřazení žáka do specializované třídy.

(V tomto výkladu není možné vyjmenovat všechny dovednosti a školní situace, ve kterých se porucha projeví. Podrobnější seznámení s nejtýpějšími projevy vývojových poruch najdeme v literatuře.)

Požadavek "přihlížet k druhu a stupni poruchy" se nedotýká jen hodnocení a klasifikace nebo dokonce jen celkové klasifikace. Odpovídající podmínky pro práci dítěte s vývojovou poruchou je třeba vytvářet již v dřívějších obdobích. Vždy je žádoucí uspořádat podle typu poruchy podmínky ve třídě - např. dítě s poruchou školní přizpůsobivosti nenecháváme sedět v zadních lavicích.

- zjišťování vědomostí a dovedností žáka

Pro zjišťování úrovně žakových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Kontrolní práce a diktáty píší tyto žáci po předchozí přípravě. Pokud je to možné, nebude dítě s vývojovou poruchou vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům. Jde např. o hlasité čtení před celou třídou nebo přemíru psaní (přepisování) u dysgrafiků. Jindy můžeme posuzovat výkon, který dítě podalo v daném časovém limitu, a to co nestačilo, nehodnotíme - např. v diktátu nebo pětiminutovce u dyspraktického dysgrafika.

U žáků s vývojovou poruchou je žádoucí klást důraz na ten druh projevu (písemný nebo ústní), ve kterém má předpoklady podávat lepší výkony. Za obecně platnou je třeba pokládat zásadu, že při klasifikaci nevycházíme z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl. V některých případech nás nesmí mýlit zjištění, že žák sice určitou dovednost zvládl (např. analýzu slov), přesto při zkoušce selhává. Každá zkouška totiž představuje komplexní situaci, při které se vždy uplatňují obavy, strach, vyšší tempo,

nutnost soustředit se na větší počet jevů - např. kvalita písma, aplikace pravidel; nepříznivě působí minulé selhání, obava z případného trestu apod.

- klasifikace hodnocení mimo specializované třídy

Značnou pozornost hodnocení a klasifikaci je třeba věnovat žákům s vývojovými poruchami po návratu ze specializované třídy. U většiny se po návratu objevují větší či menší adaptační obtíže, které vedou ke zhoršení prospěchu a někdy i k výchovným obtížím. Vyskytuje se snížená motivace k práci u žáka i jeho rodičů. Právě v tomto období se však rozhoduje o udržení efektu specializované péče. Je proto nutné, aby učitelé akceptovali možnost adaptačních potíží i skutečnost, že náprava poruchy je dlouhodobá záležitost, která nekončí propuštěním ze specializované třídy.

Na přetrvávající specifické vývojové poruchy žáka je nezbytné brát zřetel i ve vyšších ročnících základní školy v tom smyslu, že těžiště klasifikace v předmětech by mělo být především v ústním zkoušení a neměla by se přikládat stejná výkonová hodnota projevu závislému na čtení a psaní, tj. písemným pracím.

Smyslen hodnocení je objektivně posoudit jednotlivé složky školního výkonu dítěte.

11. Stupně hodnocení a klasifikace

- prospěch žáka v jednotlivých předmětech je klasifikován těmito stupni:

1- výborný

2- chvalitebný

3- dobrý

4- dostatečný

5- nedostatečný

Pro předměty povinné, povinně volitelné a nepovinné.

- chování žáka je klasifikováno těmito stupni

1 – velmi dobré

2 – uspokojivé

3 – neuspokojivé

Stupeň 1 – velmi dobré

Žák uvědoměle dodržuje a aktivně prosazuje ustanovení školního řádu, zásady a pravidla občanského soužití a humanistické morálky. Žák aktivně přispívá k utváření pracovních

podmínek pro vyučování. Ojedinele se může dopustit méně závažných přestupků proti ustanovení školního řádu.

Stupeň 2 – uspokojivé

Chování žáka je v podstatě v souladu s ustanovením školního řádu, se zásadami humanistické morálky a pravidly občanského soužití. Dopustil se závažného přestupku nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků proti ustanovením školního řádu. Je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit. Neomluvená absence od 7 do 30 hodin.

Stupeň 3 – neuspokojivé

Chování žáka je v rozporu se školním řádem, se zásadami humanistické morálky a občanského soužití. Dopouští se takových závažných provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova ostatních žáků. Nemá snahu o nápravu. Od 30 hodin výše.

- dále lze uložit tato výchovná opatření:

Napomenutí třídního učitele (NTU)

Stálé zapomínání učebních pomůcek. Drobné prohřešky proti školnímu řádu.

Důtka třídního učitele (DTU)

Neomluvená absence – 0-2 hodiny. Nevhodné chování vůči spolužákům a zaměstnancům školy. Nevyprovokované napadení spolužáka. Závažnější prohřešky proti školnímu řádu.

Důtka ředitele školy (DŘŠ)

Nevhodné chování vůči zaměstnancům a vulgární chování vůči žákům. Neomluvená absence 3-6 hodin a poškozování majetku školy. Přechovávání omamných a toxických látek a jejich nabízení spolužákům. Šikana.

DŘŠ je nutno vždy projednat v pedagogické radě.

Pedagogická rada je rovněž informována o udělení ostatních výchovných opatření (NTU, DTR). Jedná-li se o postih za neomluvené hodiny je třeba posoudit všechny okolnosti, které k neomluvené absenci vedly. V případě, že neomluvená absence vznikla vinou zákonných zástupců, přistupuje pedagogická rada k potrestání žáka velmi obezřetně a citlivě.

NTU, DTU, DŘŠ, PTU a PŘŠ se zaznamenávají do katalogového listu žáka.

Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči pracovníkům školy nebo školského zařízení se považují za závažné zaviněné porušení povinností stanovených tímto zákonem.

Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku.

Pochvala třídního učitele (PTU)

Za kladné aktivity pro třídu, stálé dobré výsledky ve výuce, úspěšnou reprezentaci třídy a školy v městských kolech soutěží a akcích města.

Pochvala ředitele školy (PŘŠ)

Za reprezentaci školy a města v okresních a vyšších kolech soutěží, prokázání výjimečných kladných osobních vlastností a schopností (záchrana života aj.).

Pochvalu TU, nebo ŘŠ zapisuje TU na vysvědčení žáka.

12. Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- pracoval(a) úspěšně
- pracoval(a)

13. Při hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR a plní v ČR povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalostí českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu a oboru český jazyk a literatura, se na konci tří po sobě jdoucích pololetí, po zahájení docházky do školy v ČR, vždy považuje dosažená úroveň znalostí českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka a přihlíží se tudíž ke klasifikaci – nelze klasifikovat nedostatečnou.

14. Celkový prospěch

- celkový prospěch žáka je hodnocen v 1.-9. ročníku těmito stupni:

prospěl s vyznamenáním

prospěl

neprospěl

Prospěl s vyznamenáním – není v žádném povinném předmětu hodnocen při celkové klasifikaci stupně v horším, než chvalitebný, průměr povinných předmětů nemá horší, než 1,5 a jeho chování je velmi dobré.

Prospěl – není-li v žádném povinném předmětu hodnocen při celkové klasifikaci stupněm nedostatečný.

Neprospěl – je-li v některém povinném předmětu hodnocen při celkové klasifikaci stupněm nedostatečný.

Celkový prospěch u žáků s kombinovaným, nebo ústním hodnocením musí být slovní formulace upravena tak, aby bylo jasné, zda se jedná o stupeň 1,2,3,4 nebo 5.

.....